

«ΠΟΙΚΙΛΙΑΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ»

«Ο ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ»

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ: *Αλέξανδρος Γλονός*
Χημικός μηχανικός – Οινολόγος ΚΑΙΡ.ΑΕ

Τα τελευταία απογραφικά στοιχεία της Διεύθυνσης Γεωργίας του Νομού Δωδεκανήσου της 22/6/2001 απέδωσαν 11.290 στρέμματα αμπελουργικής έκτασης ΟΠΑΠ και 2410 στρέμματα επιτραπέζιων οίνων συμπεριλαμβανομένων και αυτών με γεωγραφική ένδειξη, δηλαδή ένα σύνολο 13.700 στρεμμάτων.

Η παραπάνω έκταση κατανέμεται κατά οινοποιήσιμη ποικιλία ως εξής :

- Αθήρι ΟΠΑΠ 7690 στρέμματα
 - Μανδηλαριά ΟΠΑΠ 3500 στρέμματα
 - Μοσχάτο άσπρο και Μοσχάτο τράνι, προέλευση ελεγχόμενη 100 στρέμματα
 - Cabernet Sauvignon και Grenache Rouge 900 στρέμματα
- Λοιπές οινοποιήσιμες 1510 στρέμματα

Στο ποικιλιακό δυναμικό του Ροδίτικου αμπελώνα, προσετέθηκαν πρόσφατα στην κατηγορία των προσωρινά επιτρεπομένων, οι ποικιλίες Chardonnay, Sauvignon Blanc και Merlot οι οποίες κατά την περυσινή οινοποιητική περίοδο έδωσαν τα πρώτα ελπιδοφόρα αποτελέσματα.

Στην δεκαετία του 1980, η παραλαβή σταφυλιών μόνο από την CAIR ξεπέρασε τους 18500 τόνους και τα μετέπειτα προγράμματα εγκατάλειψης και εκρίζωσης αμπελώνων, ιδίως από τις ανατολικές πεδινές περιοχές του νησιού, σταθεροποίησαν τις παραλαβές οινοποιήσιμων σταφυλιών στους 5500-6500 τόνους ετησίως. Όμως αυτό που μπορούμε να διαπιστώσουμε είναι ότι, η αμπελοκαλλιέργεια αναπτύχθηκε στις κεντροδυτικές περιοχές του νησιού όπου το έδαφος, τα τοπικά μικροκλίματα, ο προσανατολισμός των αμπελώνων, το υψόμετρο, οι δροσεροί άνεμοι εξασφαλίζουν υψηλής ποιότητας παραγωγή σταφυλιών.

Οι λοφώδεις και ορεινές αυτές περιοχές, αποτελούν εξ' άλλου κατ' εξοχήν γεωργικές περιοχές και η αμπελοκαλλιέργεια σήμερα ασκείται στην μεγάλη της πλειοψηφία από επαγγελματίες αγρότες.

Αγρότες που στην μεγάλη τουριστική ανταγωνιστική κοινωνία του νησιού, προασπίζουν το εισόδημα τους αποδίδοντας υψηλής ποιότητας προϊόντα.

Είχαν διαπιστωθεί έγκαιρα προβλήματα στην σημερινή διάρθρωση του αμπελώνα, προβλήματα που εστιάζονται κυρίως :

- στην ηλικία των πρέμων
- στις ιολογικές ασθένειες των πρέμων και
- στην ποικιλιακή σύνθεση του ροδίτικου αμπελώνα, σε περιβάλλον έντονα ανταγωνιστικό της ελληνικής και της διεθνούς αγοράς

Την κρίσιμη αυτή περίοδο για το μέλλον του αμπελώνα μας, αποφασίστηκε η εφαρμογή του εθνικού σχεδίου αναδιάρθρωσης και μετατροπής των Αμπελουργικών Εκτάσεων βάσει του ΚΑΝ (ΕΚ) 1439/99.

Το πρόγραμμα όμως αυτό θα πρέπει να βασιστεί στο Ελληνικό ποικιλιακό δυναμικό, χωρίς φυσικά να αποκλείονται και οι ξενικές ποικιλίες, όταν ιδίως πρόκειται να δράσουν

συμπληρωματικά στην ποιοτική αναβάθμιση των παραγόμενων κρασιών ή ακόμη και υποβοηθητικά στον εμπορικό τομέα. Διότι πιστεύουμε ότι, μεγαλύτερη θα είναι η εμπορική επιτυχία με την προβολή των ελληνικών ποικιλιών και του πιθανού συνδυασμού αυτών, λόγω της μοναδικότητας τους στην διεθνή αγορά, παρά προϊόντων που προέρχονται από τις μονοποικιλιακές πολυκρατικές πλέον ξενικές ποικιλίες.

Ας μην ξεχνάμε ότι, η εισαγωγή υψηλής τεχνολογίας στη οινοποιητική βιομηχανία έχει εφαρμοστεί από πολλές τρίτες χώρες, που σε συνδυασμό με την ευτελή τιμή εξαγοράς των σταφυλιών στις χώρες αυτές, δημιουργεί ανεξέλεγκτη παραγωγή οίνων διεθνών ποικιλιών σε τέτοιες τιμές, που πιστεύουμε ότι, η ελληνική αμπελοοικονομία δεν θα αντέξει στον διεθνή ανταγωνισμό.

Και εδώ τίθεται το θέμα της προστασίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση των οινοβιομηχανιών και των αμπελουργών των χωρών μελών της.

Σε εφαρμογή των παραπάνω αρχών, σχεδιάσαμε δύο παράλληλα προγράμματα, προκειμένου η όλη επιχείρηση της αναδιάρθρωσης των αμπελώνων μας να στεφθεί με επιτυχία .

- 1) Το πρόγραμμα «Φυτωριακό Υλικό Ρόδου» και
- 2) Το μακρόπνοο πρόγραμμα «παραγωγής υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού αμπέλου»

Στο πρώτο πρόγραμμα με τον συντονισμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Δωδεκανήσου, της Ε.Α.Σ.Δ., της ΚΑΙΡ και του ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε. – Ινστιτούτου Προστασίας στο Βόλο έχει ήδη ξεκινήσει η ενεργοποίηση του παλαιού Φυτωρίου Ρόδου στο οποίο υπάρχουν σήμερα πρότυπα εδαφολογικά εργαστήρια και περιλαμβάνει :

- α) την διενέργεια εδαφολογικών αναλύσεων των αγροτεμαχίων του Φυτωρίου
- β) την λίπανση των αγροτεμαχίων αυτών που θα βασισθεί στις εδαφολογικές αναλύσεις
- γ) την εκρίζωση των μητρικών φυτών 110R που βρέθηκαν από τον ιολογικό έλεγχο άρρωστα. Στην τελευταία δειγματοληψία επί συνόλου 70 πρέμων, βρέθηκαν 58 υγιή, 10 με τον ιό LR-3 (καρούλιασμα των φύλων) και 2 με το GFKV (κηλίδωση).
- δ) την λήψη δείγματος χώματος από την ριζόσφαιρα των αρρώστων φυτών για την διενέργεια νηματοδωλογικού ελέγχου.
- ε) την εφαρμογή των απαραίτητων καλλιεργητικών φροντίδων
- στ) την δημιουργία της υποδομής που είναι απαραίτητη, για την λειτουργία ενός φυτωρίου αμπέλου, όπως μηχανές εμβολιασμού, θάλαμοι σκληραγώγησης, ψυγεία κλπ
- ζ) την εκπαίδευση του κατάλληλου προσωπικού πάνω στις διάφορες τεχνικές

Το δεύτερο πρόγραμμα της παραγωγής υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού αμπέλου που ήδη έχει ξεκινήσει στην Ρόδο από το περασμένο καλοκαίρι, σε συνεργασία με τα Ινστιτούτα Αμπέλου Αθηνών και Προστασίας στον Βόλο, αποβλέπει :

- α) στην επέκταση των αντιφυλλοξηρικών υποκειμένων του φυτωρίου μέσω μιας διαδικασίας ανανέωσης του υπάρχοντος, η οποία εκτός από το υποκείμενο 110R, θα πρέπει να εμπλουτισθεί και με άλλα είδη υποκειμένων όπως το 1103P και 140 Ru.
 - β) στην δημιουργία μητρικής φυτείας διαφόρων γηγενών ποικιλιών της αμπέλου, όπως το Αθήρι, η Μανδηλαριά, το Μοσχάτο άσπρο, οι οποίες χαρακτηρίζουν την περιοχή εδώ και χιλιάδες χρόνια και του Μοσχάτου τράνι που καλλιεργείται τις τελευταίες δεκαετίες.
- Τα αποτελέσματα του ιολογικού ελέγχου δείγματος των αμπελώνων έδειξαν ανά ποικιλία ότι :

- (i) από δείγμα 7 πρέμων Αθήρι τα 4 ήταν υγιή
- (ii) από δείγμα 7 πρέμων Μανδηλαριά τα 5 ήταν υγιή
- (iii) από δείγμα 21 πρέμων Μοσχάτο τα 4 ήταν υγιή
- (iv) από δείγμα 21 πρέμων Cabernet Sauvignon τα 6 υγιή

που ενδεχομένως στην τελευταία περίπτωση του Cabernet Sauvignon μεταφράζεται ως εισαγωγή ασθενών πρέμων της ποικιλίας αυτής από τα φυτώρια τροφοδοσίας, όταν είχαν γίνει οι φυτεύσεις πριν 10 περίπου έτη.

Για τα παραπάνω αυτά προγράμματα βρίσκονται σε εφαρμογή συμβάσεις με το ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε. που σε συνεργασία με τον κ. Ιωάννη Ρούμπο-Διευθυντή του Ινστιτούτου Προστασίας στο Βόλο προχωρά ο φυτουγειονομικός έλεγχος των πρέμων που περιλαμβάνει, τόσο τον ιολογικό έλεγχο των δειγμάτων, όσο και το μυκητολογικό έλεγχο έναντι των παθογόνων, με στόχο τελικά - που είναι το ζητούμενο - να εξασφαλιστούν οι καλύτερες δυνατόν προϋποθέσεις για την χορήγηση στους αμπελουργούς, υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού αμπέλου.

Πρέπει όμως να παρακολουθούμε τους παλμούς της αγοράς, η οποία ρευστοποιεί την παραγωγή των αμπελουργών μας και της οποίας κυρίαρχη απαίτηση αποτελεί σήμερα το πολυδύναμο ποικιλιακό προφίλ της εταιρείας μας και κατ' επέκταση του ροδίτικου αμπέλων.

Με δεδομένη πλέον την εξάπλωση της καλλιέργειας των δύο βασικών τοπικών ποικιλιών μας του Αθηριού και της Μανδηλαριάς σε πολλές περιοχές της χώρας και γνωρίζοντας ότι, ένα μεγάλο ποσοστό ξένων τουριστών στα νησιά μας επισκέπτονται οργανωμένα τις αίθουσες γευσιγνωσίας των οινοποιείων της περιοχής μας, την εμπροσθοφυλακή της γνωριμίας και διαφήμισης των τοπικών ελληνικών ποικιλιών μας και στα πλαίσια εφαρμογής και υλοποίησης της στρατηγικής μας, έχουμε ζητήσει από το Υπουργείο Γεωργίας την έγκριση φύτευσης των παρακάτω ποικιλιών αμπέλου :

A) των Ελληνικών Μαλαγουζιάς, Μοσχοφίλερου, Ρομπόλας, Αγιωργήτικου, Μαυροδάφνης και του Μοσχάτου Αλεξανδρείας χωρίς την συμμετοχή του στον ΟΠΕ «Μοσχάτος Ρόδου»

B) των ξενικών Mourverdre λόγω της προσαρμοστικότητας της σε νότιες περιοχές και των έντονων χρωματικών χαρακτηριστικών της, όπως επίσης των Pinot blanc και Pinot noir, για την δημιουργία νέων γεύσεων «σαμπάνιας»

Πρόθεση μας όμως είναι και το έχουμε καταστήσει σαφές ο αυστηρός έλεγχος των φυτεύσεων, τόσο των ήδη εγκεκριμένων συνιστώμενων και επιτρεπόμενων ποικιλιών, όσο και των νέων που θα μας επιτραπούν και σύμφωνα πάντα με τις ανάγκες της εταιρείας μας.

Τίθεται βέβαια σοβαρά το θέμα της χρησιμότητας των ποικιλιών αυτών, αφού, πλέον της ποιοτικής αναβάθμισης των παραγομένων κρασιών που επιτυγχάνεται με την ποικιλιακή συνδυαστικότητα, επιβάλλεται και η αναγραφή στην ετικέτα των φιαλών της ποικιλιακής συμμετοχής, η οποία φυσικά δεν επιτρέπεται για τους επιτραπέζιους οίνους, αλλά μόνο για τους ΟΠΑΠ, ΟΠΕ και τοπικούς οίνους.

Όμως ο αριθμός των ποικιλιών που συμμετέχουν στην παραγωγή οίνων ΟΠΑΠ και ΟΠΕ είναι τέσσερις και σύμφωνα με την νομοθεσία περί τοπικών οίνων, δεν είναι δυνατή η δημιουργία νέων μικρών τοπικών οίνων στην νήσο Ρόδο με ποιοτικές προδιαγραφές, γιατί στην ζώνη λευκών οίνων ΟΠΑΠ «Ρόδος», που παράγονται από την ποικιλία Αθήρι που καλλιεργείται σε ορεινές κοινότητες, δεν μπορεί να νομοθετηθεί η παραγωγή μικρού λευκού τοπικού οίνου, παρ' ότι σ' αυτό το οικολογικό περιβάλλον οι λευκές ποικιλίες Sauvignon blanc, Chardonnay και άλλες όπως η Ρομπόλα, Μαλαγουζιά και το Μοσχοφίλερο που έχουμε ζητήσει πρόσφατα, εκδηλώνουν καλλίτερα το ποιοτικό τους δυναμικό.

Το ίδιο ισχύει και για τις ερυθρές ποικιλίες Cabernet Sauvignon, Merlot και άλλες όπως το Αγιωργήτικο και η Μαυροδάφνη που έχουμε ζητήσει και που μπορούν να καλλιεργηθούν στην ζώνη των ερυθρών οίνων ΟΠΑΠ «Ρόδος» που παράγονται από την ποικιλία Μανδηλαριά.

Η χρησιμοποίηση στους μικρούς τοπικούς και στον διαμερισματικό οίνο των συνιστώμενων και επιτρεπόμενων ποικιλιών θα βοηθήσει σημαντικά την αμπελοοινική ανάπτυξη του νησιού, η οποία θα επιδιωχθεί με τα σχέδια ποικιλιακής αναδιάρθρωσης του αμπελώνα της Ρόδου. Δεν θέλουμε να επαναληφθούν τα λάθη του παρελθόντος.

- ✓ Στόχος μας είναι η στήριξη των γηγενών και γενικότερα των ελληνικών ποικιλιών.
- ✓ Στόχο μας όμως αποτελεί επίσης, η ανάδειξη μέσω μιας εμπειρισματομένης στρατηγικής του αμπελώνα μας, της εταιρείας μας και της μοναδικότητας των ακριτικών νησιών μας.
- ✓ Άξονας της πολιτικής μας είναι ο απόλυτος έλεγχος των φυτεύσεων της ποικιλιακής αναδιάρθρωσης και διαθέτουμε δύο σοβαρά όπλα στην επίτευξη της πολιτικής μας αυτής,
 - 1) την συμβολαιογραφική δέσμευση των αμπελουργών που θα καλλιεργήσουν τις νέες ποικιλίες στα αμπελοτεμάχια που θα επιλεγούν, στην έκταση που επιθυμούμε και
 - 2) την χρησιμοποίηση του κτηματολογίου της Ρόδου που αποτελεί το συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι οποιασδήποτε άλλης περιοχής της Ελλάδας (κάθε αμπελοτεμάχιο είναι οριοθετημένο και με συγκεκριμένο αριθμό κτηματολογικής μερίδας), τα οποία μπορούν να αποτελέσουν εργαλείο στην εφαρμογή του ελέγχου μας και στην άσκηση της πολιτικής μας, υποκαθιστώντας στην ουσία το υπό σύσταση αμπελουργικό μητρώο στο εν λόγω μεσοδιάστημα.

Η απένταξη λοιπόν συγκεκριμένων αμπελοτεμαχίων βάσει του κτηματολογίου Ρόδου από την ζώνη ΟΠΑΠ, με την σύμφωνη δήλωση των ιδιοκτητών αμπελουργών (όχι ολόκληρης περιοχής ή κοινότητας που θα δημιουργούσε αντιπαραθέσεις), με παράλληλη έγκριση της χρήσης των συγκεκριμένων αμπελοτεμαχίων στην παραγωγή μικρών τοπικών και διαμερισματικών οίνων, αποτελεί μια λύση. Και αυτό για να περιορίσουμε την αμπελοκαλλιέργεια σε περιοχές που το οικολογικό περιβάλλον εκδηλώνει καλλίτερα το ποιοτικό δυναμικό των ποικιλιών, σε αντίθεση με την πρόκληση επέκτασης των αμπελώνων σε πεδινές περιοχές - εκτός των ζωνών ΟΠΑΠ - που θα επίλυαν αυτόματα το πρόβλημα αυτό.

Πρέπει να αποφευχθεί η χρησιμοποίηση αμπελοτεμαχίων των πεδινών περιοχών εκτός των οριοθετημένων ζωνών ΟΠΑΠ, συνήθως με βαριά εδαφική σύσταση, που συντελούν στις υψηλές αποδόσεις με παράλληλη υποβάθμιση των ποιοτικών χαρακτηριστικών. Πρέπει να αποφευχθεί η χρήση τεχνικών λίπανσης, άρδευσης και άλλων που έχουν στόχο την υπέρβαση των νομοθετημένων ορίων στρεμματικής απόδοσης των αμπελώνων.

Η αρμονική συνεργασία του Κράτους που νομοθετεί, των αμπελουργών και της μεταποιητικής βιομηχανίας που εμπορεύεται, χωρίς δόγματα και προκαταλήψεις, με όραμα την ευημερία του κλάδου, πιστεύουμε ότι, αποτελεί το κλειδί της επιτυχίας, για όλους αυτούς τους ανθρώπους, που με μεράκι αγωνίζονται για το καλύτερο αύριο.

